

Нездаровы элемент.

— Падстаўдзяпанікіняма, але варта мець на ўвазе, у які час якія рэчывы найбольш канцэнтраваны ў паветры. Гэта дапаможа людзям з пэўнымі сур'ёзнымі хваробамі пазбегнуць ускладненняў, — раіць Багдана Казярук, начальнік аддзела па аналізе і фармацыі і прагназаванні ўзроўню забруджвання паветра РЦРКМ. — У Мінску на працягу 2008 года ў двух пунктах назірання: у прамысловым раёне (трактарны завод) і ў ваколіцах абсерваторыі на праспекце Незалежнасці, 110 (жылы раён) кругласутачна вёўся маніторынг. Такім чынам высветлілася, што ў жылым раёне канцэнтрацыя дыяксіду азоту ў гадзіны пік — а 8-й і 18-й — складала менш за 25 мікраграмаў на кубаметр, аднак у прамысловым раёне ў той жа час дасягала 35 мікраграмаў пры норме 100 мкг/м³.

Такія даследаванні праведзены ў нашай краіне ўпершыню дзякуючы набыццю спецыяльнага абсталявання — комплексных станцый бесперапыннага вымярэння ўтрымання прыярытэтных забруджвальных рэчываў. Адна такая станцыя каштуе 520 мільёнаў рублёў у цэнах канца 2008 года. Сёлета ў Мінску ўжо тры, аналагічныя працуюць у Віцебску і Магілёве, усе — кругласутачна. Яны даюць магчымасць выяўляць утрыманне 10 забруджвальных рэчываў у атмасферы ў рэжыме рэальнага часу. У іншых гарадах пакуль што паветра бяруць уручную.

У некаторых гарадах канцэнтрацыя шкодных рэчываў даволі высокая (глядзіце табліцу, у якой адзначаны праблемныя раёны). Прычыны розныя. У асноўным — гэта выкіды прамысловых прадпрыемстваў і транспарту.

У Мінску і Жлобіне ў канцы сакавіка — пачатку красавіка назіраецца самая вялікая канцэнтрацыя пылу (г.зв. цвёрдых часціц РМ-10). Асноўная прычына — дэфіцыт ашчэднасці, якія не змываюць бруд з асфальту. У Брэсце ў выніку даследаванняў устанавілі, што ўтрыманне

паветры фармальдэгіду павялічваецца разам з павышэннем тэмпературы паветра.

На шчасце, як сведчыць Багдана Казярук, сярэднія за год канцэнтрацыі забруджвальных рэчываў у большасці гарадоў у 2008 годзе не перавысілі гігіенічную норму. А ў параўнанні з 2007 годам колькасць праблемных раёнаў у прамысловых цэнтрах краіны нават зменшылася на 30 працэнтаў. Працівагазы пакуль што не спатрэбяцца.

Асцярожна: небяспечныя выкіды!

Аксід вугляроду. Вядомы таксама як вуглякіслы, або чадны, газ. Палова чаднага газу ўтвараецца ў выніку работы рухавікоў унутранага газаваннага тамабіляў. Выклікае галавакружэнне, можа стаць прычынай удудуша. Дыяксід азоту. Асноўная крыніца дыяксіду азоту ў горадзе — выхляпныя газы тамабіляў і выкіды цеплаэлектрастанцый. Гэта рэчыва — асноўны кампанент смогу ў мегаполісах.

Дыяксід азоту павышае схільнасць да вострых рэспіраторных захворванняў: пагаршаецца стан людзей, хворых на астму, хранічны бранхіт.

Фармальдэгід.

Пабочны прадукт згарання. Утрымліваецца ў тым ліку ў тытунёвым дыме, выдзяляецца газавымі плітамі. Выклікае слёзацячэнне, пякоту ў вачах. Высокія канцэнтрацыі могуць прывесці да прыступу астмы.

Не прадыхнуць

Дзе больш за ўсё шкодных рэчываў

Брэст
вуліцы 17 Верасня,
Паўночная фармальдэгід

Віцебск
праспект Люднікава,
вуліца Касманаўтаў
фармальдэгід

Гомель
вуліца Барыкіна
сумарныя цвёрдыя часціцы
(пыл)

Жлобін
мікрараён № 3,
вуліцаПрыгарадная
сумарныяцвёрдыячасціцы

Магілёў
завулакКрупскай
дыяксідазоту, аксідвугляроду
вуліцаАстроўскага
дыяксідазоту

Мазыр
вуліцаПралетарская
сумарныяцвёрдыячасціцы

Мінск
праспектНезалежнасці, 110
дыяксідазоту, фармальдэгід,
цвёрдыячасціцы РМ-10 (пыл)
вуліцаЦіміразева
фармальдэгід, аксідвугляроду
вуліцаРадыяльная
цвёрдыячасціцы РМ-10

Орша
вуліцыМаладзёжная,
К.Маркса,
Прывакзальнаяплошча
Фармальдэгід

Пінск
вуліцы Завальная,
Цэнтральная
фармальдэгід,
сумарныяцвёрдыячасціцы

Рэчыца
вуліцаМаладзёжная
сумарныяцвёрдыячасціцы

Светлагорск
мікрараёнПершамайскі
дыяксідазоту, сумарныяцвёрдыячасціцы.

Источник: Нар. газ.-2009.-25 сак.-С. 4.